

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 29

Η ηγεμονία της Θήβας

Οι Σπαρτιάτες, για να αναγκάσουν τους Θηβαίους να δεχτούν τους όρους της Ανταλκίδειας ειρήνης, εξεστράτευσαν εναντίον τους. Στη μάχη όμως που έγινε στα Λεύκτρα (371 π.Χ.) νικήθηκαν. Σπαρτιάτες και Θηβαίοι συγκρούστηκαν ξανά στη Μαντίνεια (362 π.Χ.), απ' όπου καμιά δύναμη δε βγήκε ουσιαστικά νικήτρια.

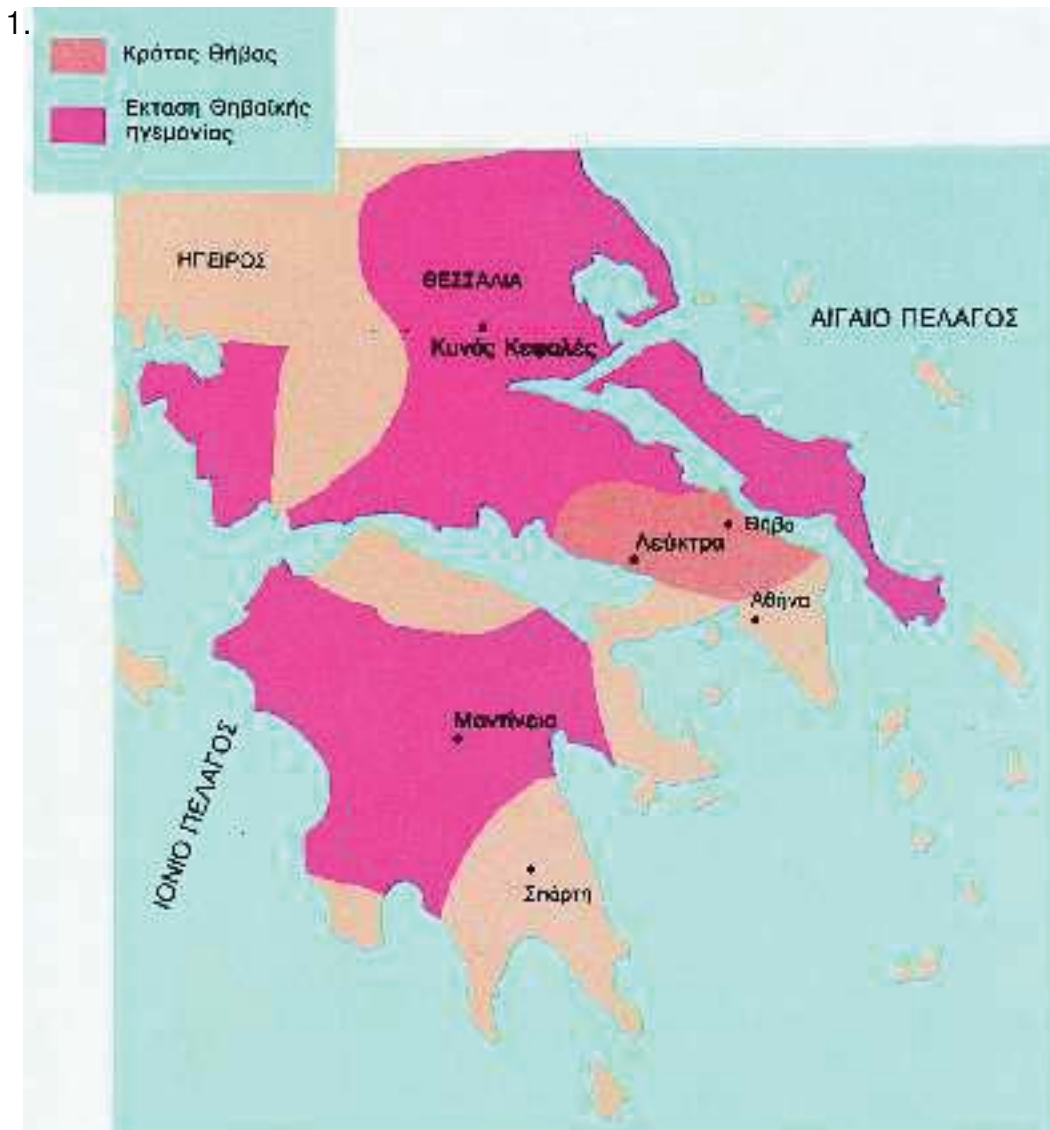

Το 371 π.Χ. έγινε στη Σπάρτη συνέδριο, στο οποίο πήραν μέρος αντιπρόσωποι από πολλές ελληνικές πόλεις. Το θέμα που τους απασχολούσε ήταν η ειρήνη που είχαν υπογράψει οι Σπαρτιάτες με τους Πέρσες. Με

η λοξή φάλαγγα: η ενισχυμένη δύναμη μιας παράταξης που κάνει επίθεση στην άλλη με σκοπό να τη διασπάσει.

η Μαντίνεια: αρχαία πόλη της Αρκαδίας

2. Επιτύμβια στήλη με παράσταση Βοιωτού πολεμιστή (Θήβα, Αρχαιολογικό Μουσείο)

βάση τους όρους της συμφωνίας αυτής, οι συμμαχίες έπρεπε να διαλυθούν. Στο συνέδριο ο Θηβαίος Επαμεινώνδας ζήτησε να υπογράψει ως αρχηγός όλων των Βοιωτών. Αυτό δεν το δέχτηκαν οι άλλοι αντιπρόσωποι και η συνάντηση έληξε χωρίς αποτέλεσμα.

Οι Σπαρτιάτες, για να αναγκάσουν τους Θηβαίους να αφήσουν τις πόλεις της περιοχής τους ελεύθερες, έστειλαν στρατό εναντίον τους με αρχηγό τον Κλεόμβροτο. Οι Θηβαίοι αποφάσισαν να πολεμήσουν. Σπαρτιάτες και Θηβαίοι βρέθηκαν αντιμέτωποι στα Λεύκτρα της Βοιωτίας (371 π.Χ.).

Μέχρι τότε οι στρατοί μάχονταν ο ένας απέναντι στον άλλο σε όλο το μήκος της γραμμής τους. Στα Λεύκτρα όμως ο αρχηγός των Θηβαίων Επαμεινώνδας επιτέθηκε με τη λοξή φάλαγγα, με την πλευρά δηλαδή εκείνη της παράταξής του την οποία είχε ενισχύσει περισσότερο. Κατάφερε έτσι να διασπάσει την παράταξη των Σπαρτιατών και να νικήσει. Το κατόρθωμα των Θηβαίων ήταν σημαντικό. Δεν είχαν μόνο νικήσει τον πιο δυνατό στρατό της Ελλάδας, αλλά είχαν αλλάξει και τον τρόπο με τον οποίο

παράθεμα 1 Η ανωτερότητα του Πελοπίδα

Ο Πελοπίδας καταγόταν από μεγάλο σόι και μεγάλωσε μέσα στα πλούτη. Νέος ακόμη κληρονόμησε μεγάλη περιουσία και αμέσως άρχισε να βοηθάει όσους είχαν ανάγκη και άξιζαν βοήθεια. Αυτό το έκανε για να φαίνεται πως εξουσιάζει πραγματικά τα χρήματά του και δεν τον εξουσιάζουν εκείνα. Όλοι λοιπόν οι γνωστοί του Πελοπίδα έβλεπαν ωφέλειες από την απλότητα και την καλοσύνη του. Ο μόνος από τους φίλους του που δεν ήθελε να ωφεληθεί κι εκείνος από τα πλούτη του ήταν ο Επαμεινώνδας. Ο Πελοπίδας συμμεριζόταν τη φτώχεια του Επαμεινώνδα, γι' αυτό ντυνόταν απλά, έτρωγε λίγο και ήταν ακούραστος στους κόπους. Όλα αυτά τα έκανε ο Πελοπίδας, γιατί το θεωρούσε ντροπή να ξοδεύει για τον εαυτό του πιο πολλά χρήματα από τον πιο φτωχό Θηβαίο. Αργότερα έκανε πλούσιο γάμο και απέκτησε παιδιά. Συνέχισε και πάλι να μην ενδιαφέρεται για τα χρήματα και νοιαζόταν μόνο για το καλό της πόλης του, έτσι ελάττωσε την περιουσία του.

Πλούταρχος, Πελοπίδας, 3, (διασκευή)

3. Το τρόπαιο που έστησαν οι Θηβαίοι στα Λεύκτρα σε ανάμνηση της νίκης τους.

πολεμούσαν οι στρατοί.

Η Θήβα, με ηγέτες τον Επαμεινώνδα και τον Πελοπίδα, άπλωσε την κυριαρχία της από τη Μεσσηνία ως τη Μακεδονία. Πολλές πόλεις ανησύχησαν από την προσπάθεια της Θήβας να κυριαρχήσει σ' όλη την Ελλάδα. Η κατάσταση όμως άλλαξε γρήγορα. Ο Πελοπίδας σκοτώθηκε στη Θεσσαλία και λίγο αργότερα ο Επαμεινώνδας στη μάχη της *Μαντινείας* (362 π.Χ.).

Μετά τη μάχη αυτή καμία πόλη στη νότια Ελλάδα δεν ήταν πλέον ισχυρή. Όλες είχαν χάσει πολλές δυνάμεις πολεμώντας η μία εναντίον της άλλης.

παράθεμα 2 Ένας αθηθινός ήρωας

Οι Σπαρτιάτες, βλέποντας τον Επαμεινώνδα να ορμάει στη μάχη με γενναιότητα, του επιτέθηκαν όλοι μαζί. Τα βέλη έπεφταν βροχή πάνω του, αλλά εκείνος ξέφευγε με έξυπνες κινήσεις. Αφού αγωνίστηκε ηρωικά για τη νίκη, δέχτηκε ένα φοβερό χτύπημα στο στήθος. Το κοντάρι έσπασε και η σιδερένια μύτη του έμεινε στο σώμα του. Μετά το τέλος της μάχης ο Επαμεινώνδας μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο· ήταν ακόμη ζωντανός. Οι γιατροί είπαν πως θα πεθάνει σύντομα, εκείνος όμως αντιμετώπισε το τέλος του θαρραλέα.

Ζήτησε μάλιστα να μάθει αν έσωσαν την ασπίδα του. Όταν του απάντησαν «ναι» και του την έδειξαν, ρώτησε μετά να μάθει ποιοι νίκησαν. Μόλις του είπαν πως νίκησαν οι Βοιωτοί, είπε: «Είναι ώρα να πεθάνω» και διέταξε να του βγάλουν το δόρυ. Οι φίλοι του που ήταν κοντά διαμαρτύρονταν με κραυγές και όταν κάποιος του είπε: «πεθαίνεις χωρίς να έχεις αποκτήσει παιδιά, Επαμεινώνδα». Εκείνος απάντησε: «Όχι προς θεού, αφήνω δύο κόρες, τη νίκη στα Λεύκτρα και τη νίκη στη Μαντινεία».

Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, ΙΕ', 87, (διασκευή)

4. Ο τάφος του Επαμεινώνδα

παράθεμα 3 Ο ιερός λόχος των Θηβαίων

Τον ιερό λόχο στη Θήβα, όπως λένε, τον ίδρυσε πρώτος ο Γοργίδας από 300 εκλεκτούς άνδρες. Αυτόν τον ιερό λόχο λοιπόν ο Γοργίδας τον μοίραζε και τον τοποθετούσε στην πρώτη γραμμή, σ' όλη την έκταση της παράταξης. Έτσι όμως δεν επέτρεπε να εκδηλωθεί η γενναιότητα των ανδρών, γιατί ήταν διαλυμένοι και ανακατεμένοι με τους άλλους. Ο Πελοπίδας όμως, όταν είδε την ανδρεία των ιερολοχιτών που αγωνίστηκαν γύρω του και χωριστά από τους άλλους Θηβαίους, από τότε δεν τους ξαναχώρισε. Τους χρησιμοποιούσε σαν ένα σώμα όλους μαζί στις πιο σημαντικές μάχες. Οι γενναίοι παρακινούν ο ένας τον άλλο για κατορθώματα και έτσι δίνονται με προθυμία στον κοινό σκοπό.

Πλούταρχος, Πελοπίδας, 19 (διασκευή)

παράθεμα 3 Ο ιερός λόχος στα νεότερα χρόνια

Ο Αλέξανδρος Υψηλάντης* δημιούργησε ιερό λόχο παρόμοιο με αυτόν της αρχαίας Θήβας, το Μάρτιο του 1821 στην πόλη Φωξάνη της Μολδαβίας. Τον αποτελούσαν 450 εθελοντές σπουδαστές ελληνικής καταγωγής. Οι ιερολοχίτες έδειξαν μοναδικό θάρρος και μεγάλη γενναϊότητα στη μάχη στο Δραγατσάνι, όπου πολλοί από αυτούς έπεσαν νεκροί.

Ιερός λόχος ιδρύθηκε επίσης το 1942 στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου πολέμου από Έλληνες αξιωματικούς και στρατιώτες και πολέμησε εναντίον των Γερμανών.

* Έλληνας αξιωματικός του ρωσικού στρατού που ανέλαβε την προετοιμασία της ελληνικής επανάστασης και αγωνίστηκε εναντίον των Τούρκων στη Μολδοβλαχία (σημερινή Ρουμανία).

Εγκυκλοπαίδεια Κόσμος, τόμος 12, σ. 445- 446 (διασκευή)

5. Το έμβλημα του ιερού λόχου το 1942

Πώς η Θήβα κατάφερε να γίνει μεγάλη δύναμη;

Ας δούμε τι μάθαμε

Η ΘΗΒΑ

Οι βοιωτικές πόλεις είχαν φτιάξει μια συμμαχία. Από τις πόλεις αυτές ξεχώριζε η Θήβα. Επειδή οι Θηβαίοι δε δέχονταν τους όρους της Ανταλκίδειας ειρήνης, οι Σπαρτιάτες ξεκίνησαν εκστρατεία εναντίον τους. Θηβαίοι και Σπαρτιάτες συγκρούστηκαν δύο φορές, στα Λεύκτρα (371 π.Χ.) και στη Μαντίνεια (362 π.Χ.). Στην πρώτη μάχη νίκησαν οι Θηβαίοι, ενώ στη δεύτερη δεν υπήρξε νικητής. Μετά τη μάχη της Μαντίνειας καμιά πόλη στη νότια Ελλάδα δεν ήταν πια ισχυρή.

